

**FYLKESMANNEN I OPPLAND
MILJØVERNAVDELINGA**

Rapport nr. 10/87

**FOSFATHOLDIGE TEKSTILVASKEMIDLER
KONTROLL AV REKLAME- OG
UTSTILLINGSFORBUDET JULI 1987**

ved

Torunn Berg og Tor Erik Urdahl

Lillehammer, august 1987

FOSFATHOLDIGE TØYVASKEMIDLER - KONTROLL AV REKLAME- OG UTSTILLINGSFORBUDET JULI 1987

INNLEIING

Som et ledd i å redusere fosfortilførselen til Mjøsa, fastsatte Miljøverndepartementet 30.01.1978 forskrifter som regulerer omsetning av tekstilvaskemidler i Mjøsas nedbørsfelt. I følge disse forskriftene skal bare fosfatfrie vaskemidler plasseres sånn at de er synbare for kundene i forretninger. Fylkesmannen i Oppland har på grunnlag av dette foretatt en kontroll av reklame- og utstillingsforbudet i en del forretninger som sokner til Mjøsas nedbørsfelt.

GJENNOMFØRING AV KONTROLLEN

68 forretninger i Gausdal, Gjøvik, Lillehammer, Nord-Fron, Ringebu, Sør-Fron, Østre Toten og Øyer vart kontrollert. Det vart registrert eventuelle fosfatholdige tøyvaskemidler utstilt i butikkhyllene. Samtidig vart det kontrollert om lagringsplassen for de fosfatholdige vaskemidla var i samsvar med forskriftene. Etter befaringa vart det sendt brev med oppsummering av besøket til samtlige forretninger.

RESULTATER

- 4 forretninger førte bare fosfatfrie vaskemidler (6%)
- 46 forretninger tilfredstilte ikke krava i forskriftene (68%)
- 14 forretninger hadde hele beholdninga av fosfatholdige vaskemidler utstilt i hyllene (21%)
- 23 forretninger hadde enkelte merker av fosfatholdig vaskemiddel utstilt i hyllene (34%)
(8 av disse dreide seg om pakninger som ikke var merka forskriftsmessig (11.8%))
- 14 forretninger hadde de fosfatholdige vaskemidlene lagra sånn at de var synlige for kundene (21%)
- Alle undersøkte bensinstasjoner som fører fosfatholdige vaskemidler (8) hadde deler av eller hele beholdninga av fosfatholdige vaskemidler stilt ut i hyllene
- Forretninger som har beholdninga av fosfatholdige tøyvaskemidler synlige for kundene eller som har et veldig dårlig utvalg av fosfatfrie merker, selger jevnt over mer fosfatholdige vaskemidler enn de forretninger som oppfyller krava i forskriftene og samtidig har et godt utvalg av fosfatfrie merker.

KONKLUSJON

Undersøkinga viser at 68% av alle undersøkte forretninger bryter forskriftene i større eller mindre grad. Dette fører til at fosfatholdige vaskemidler i dag er for lett tilgjengelige for forbrukerne.

Den manglende oppfølginga fra forhandlernes side har sammen med ei slappere holdning blant forbrukerne, ført til at bruken av fosfatholdige vaskemidler har økt i de siste åra.

Strengere tiltak må tydeligvis settes i verk for å redusere andelen av fosfatholdige vaskemidler. Fylkesmannen i Oppland støtter derfor Statens forurensningstilsyn's forslag til omsetningsforbud. Det må også arbeides for å få tilsvarende forbud for maskinoppvaskmidler.

Holdninga blant forbrukerne vil sannsynligvis også bedres viss det gis mer informasjon om saken. Dette kan gjøres ved hjelp av rapporter som denne og presseomtale.

Det bør føres jevnlig kontroll med at forskriftene overholdes. Når disse brytes, bør også reaksjonen fra myndighetenes side være strengere enn den har vært til nå.

VEDLEGG: RESULTATER FRA DE ENKELTE KOMMUNER.

	ANTALL KONTROLLERTE FORRETNINGER	FØRER BARE FOSFATFRIE V.M.	TILFREDSTILLER KRAVA I FORSKRIFTENE	ALLE FOSFATHOLDIGE V.M. UTSTILT	ENKELTE MERKER FOSFATHOLDIGE V.M. UTSTILT	LAGRINGSPLASS -FOSFATHOLDIGE V.M. IKKE OK
GAUSDAL	10	1	4	1	5	1
GJØVIK	14	2	5	2	4	5
LILLEHAMMER	9		2	2	2	4
NORD-FRON	7		2	3	1	2
RINGEBU	9	1	5	1	3	0
SØR-FRON	4		2	0	2	0
ØSTRE TOTEN	5		0	2	2	1
ØYER	10		2	4	4	1

FYLKESMANNEN
I OPPLAND

DET KONGELIGE MILJØVERNDEPARTEMENT

KONTOR: MYNTGT. 2 - TLF. 11 90 90 - RIKSTELEFONER OG FJERNVALS TLF. (02) 41 90 10
TELEKS 18990 env n

POSTADRESSE: POSTBOKS 8013, DEP., OSLO 1

10 10 3040+1
ARKIV: 880.01-
X/1.1.16.

Fylkesmannen i Oppland
Kirkegt. 72

2600 LILLEHAMMER

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato

2654/80 F IGS/KE

Ark. 301.11

8 OKT. 1980

FORSKRIFTER OM OMSETNING AV TEKSTILVASKEMIDLER I
MJØSAS NEDBØRFELT - DELEGASJON AV MYNDIGHET

Det vises til tidligere kontakt mellom fylkesmannen og
Statens forurensningstilsyn i sakens anledning.

Det tilsynsarbeid som har vært utført i forbindelse med
forskriftene om omsetning av tekstilvaskemidler i Mjøsas
nedbørfelt, har som kjent vist at forskriftene i mange
tilfelle ikke blir overholdt.

Miljøverndepartementet og Statens forurensningstilsyn mener
det er viktig at det føres en aktiv kontroll med at for-
skriftene følges. Det har vist seg mest praktisk at fylkes-
mennene i Hedmark og Oppland utfører det nødvendige kontroll-
arbeid.

På denne bakgrunn delegerer Miljøverndepartementet med dette
til fylkesmennene i Hedmark og Oppland myndigheten etter § 4
i nevnte forskrifter til å føre kontroll med at forskriftene
følges.

Samtidig delegeres myndigheten etter § 5 til å ilegge tvangs-
mulkt ved overtredelse av forskriftene.

Med hilsen

Kåre Grønbech (e.f.)

Håvard Holm

Likelydende brev er sendt:
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Hedmark

Kopi:
Statens forurensningstilsyn
vfr. Hønsen

Spørsmål angående forskriftene kan rettes til:

Statens forurensningstilsyn
Postboks 8100

Oslo-Dep. (tlf. 02-41 88 60)

Fylkesmannen i Oppland
Kirkegaten 72

2600 Lillehammer (tlf. 062-53 580)

Fylkesmannen i Hedmark
Hedmark Fylkeshus

2300 Hamar (tlf. 065-26 080)

DET KONGELIGE MILJØVERNDEPARTEMENT

KONTOR: MYNDET. 2 - TLF. 11 80 00 - RIKSTILLEGGER OG FJERNVALG TLF. (02) 41 10 10
POSTADRESSE: POSTBOKS 8011, OSLO DEH., OSLO 1

FORSKRIFTER OM OMSETNING AV TEKSTILVASKEMIDLER I MJØSAS
NEDBØRFELT

Fastsatt av Miljøverndepartementet den 30. januar 1978 i
medhold av lov 11. juni 1976 nr. 79 om produktkontroll § 4.

§ 1. Virkeområde.

Forskriftene gjelder for reklame og salg av tekstilvaskemidler
i Mjøsas nedbørfelt.

Mjøsas nedbørfelt omfatter i disse forskriftene følgende
kommuner:

Dovre, Gausdal, Gjøvik, Hamar, Løvsjø, Lille-
hammer, Lom, Løten, Nord-Fron, Ringebu, Ringsaker, Sel,
Skjåk, Stange, Sør-Fron, Vang, Vestre Toten, Vågå, Østre
Toten og Øyer.

§ 2. Reklame og salg.

Innenfor Mjøsas nedbørfelt er det forbudt å reklamere for
fosfatholdige tekstilvaskemidler gjennom lavpristilbud, ut-
deling av vareprøver og ved plakater, utstillinger i forret-
ningsvinduer og lignende. Reklameforbudet gjelder også for
annonser i dagspressen og i blader m.v. som i det vesentlige
leses i de kommuner forskriftene gjelder.

I forretninger og andre salgssteder skal bare fosfatfrie vas-
kemidler plasseres slik at de er synlige for kundene. Bør-
salg av fosfatholdige vaskemidler er ikke tillatt.

§ 3. Unntak.

Statens forurensningstilsyn kan gjøre unntak fra forskriftene.